

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayşe ACAR BAŞARAN
Batman Milletvekili

Adalet Bakanlığı son verilerine göre, Türkiye'de 271 bin kapasiteli 384 ceza infaz kurumunda toplam 314 bin tutuklu/hükümlü bulunmaktadır. 2021 yılına ait verilere göre, Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin geçen yıl "nüfusa oranla hapsedilen insan sayısında" da oranların en yüksek olduğu ülkelerin başında yine Rusya ve Türkiye gelmektedir. Türkiye cezaevleri adeta kötü muamele ve işkencenin merkezi haline gelmiş bulunmaktadır. Cezaevlerindeki işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri sıklıkla kamuoyuna yansırken uzun süren yargılama süreçleri ile haksız tutuklamalar nedeniyle ciddi mağduriyetler yaşanmaktadır.

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin yanı sıra 2021 yılı itibarıyla cezasının infazını tamamlamış birçok siyasi tutuklu, kamuoyunda infaz yakma olarak bilinen ve hükümlüye verilen disiplin cezası yöntemleriyle, cezaevinden çıkmaları engellenmektedir. MED TUHAD-FED'e yapılan başvurulara göre, Temmuz 2022 itibarıyla infaz süresini tamamladığı halde en az 120 tutuklunun eşitlik hakkı hiçe sayılarak sergilenen subjektif yaklaşım nedeniyle tahliye edilmediği anlaşılmaktadır.

1 Ocak 2021 itibarıyla uygulanan düzenlemeyle hükümlüler, iyi hal tespitinde 3 ayda bir idari ve gözlem kurulları tarafından değerlendirmeye tabi tutulmaktadırlar. Bununla eşitlik hakkı hiçe sayılarak sergilenen subjektif yaklaşım nedeniyle onlarca mahpusun tahliye edilmediği bildirilmektedir.

Türkiye’de siyasi mahpuslara infaz içinde infaz uygulaması yapılmaktadır. Hapishanelerde hükümlülüğü sona eren veya serbest kalma süresi çok yakın olan mahpusların infazı yakılmaktadır. Bir işkence biçimi olan hücre cezaları ve disiplin cezaları ile insan haklarının çiğnendiği yetmiyormuş gibi bir de bu cezalar gerekçe gösterilerek mahpusların koşullu salıverilme olanakları ortadan kaldırılmaktadır. Siyasi mahpusların ‘umut hakkı’ bu yöntemle açıkça ihlal edilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) İdare ve Gözlem Kurullarının keyfi gerekçelerle siyasi mahpusların koşullu salıverilmelerini engellediklerinden haberdar mısınız?
- 2) Türkiye cezaevlerinde 2021 yılında cezaevi infaz süreci dolmuş ve tahliye edilmesi gereken mahpus sayısı kaçtır? Bu kişilerden kaç tahliye edilmiştir? Bu kişilerden kaçının tahliyesi Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla ertelenmiştir? Bu kişilerin yaş, cinsiyet ve engellilik durumları nedir? Bu kişiler içerisinde hasta mahpus ve ağır hasta mahpus olarak ifade edilen kişi sayısı kaçtır?
- 3) Türkiye’de Cezaevi İdare ve Gözlem Kurullarının kanunda açıkça suç sayılmayan ve bir yaptırım öngörülme fiil, tutum ve davranışları gerekçe göstererek tahliyeleri ertelemesinin hukuki ve yasal dayanakları var mıdır? Bu dayanaklar nelerdir?
- 4) Türkiye’de Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları kararlarıyla “Kanunsuz suç ve ceza olmaz” “Kanunlar aleyhe geriye yürümez” “Ayrımcılık yasaktır” gibi evrensel ceza ve infaz ilkelerinin ihlal edildiğine dair Bakanlığınızın yaptığı bir inceleme, araştırma veya soruşturma mevcut mudur? Birçok mahpusun infazının yakılmasında ileri sürülen hukuk dışı gerekçeler konusunda bir soruşturma açmayı planlıyor musunuz?
- 5) Disiplin ve hücre cezalarının infaz yakmaya gerekçe gösterilmesi infaz içinde bir infaz uygulaması değil midir? Bu uygulamaların son bulmasına ilişkin bir girişiminiz olacak mıdır?